

[K. Axel Nielsen.]

dagskoleundervisningen allerede er gennemført for næsten alle fag. For Grønlands vedkommende begrænses overgangstiden for dette forholds vedkommende til tiden indtil udløbet af disse 8 år, d.v.s. indtil 1. december 1964.

På grund af de særlige forhold i Grønland bestemmes det, at den teoretiske uddannelse skal tilrettelægges i samarbejde med skoledirektionen i Grønland, og det må vel forudses, at undtagelsesbestemmelsen i lærlingelovens og anordningens § 13, stk. 2, sidste punktum, hvorefter en del af undervisningen kan foregå på ungdoms- og aftenskoler, vil blive anvendt noget hyppigere i Grønland end her.

Jeg skal i øvrigt ikke komme nærmere ind på de bestemmelser, hvorved udkastet til anordning afviger fra lærlingeloven; de bør gennemgås i udvalget. Blot kunne jeg tænke mig at nævne en enkelt bestemmelse; det er bestemmelsen i lovens og anordningens § 8, stk. 2, om lærlingens logi, hvor lærlingen har bopæl hos læremesteren.

I loven er fastsat bestemmelser for, hvorledes dette logi skal være med mindstemål for værelsets rumfang, gulvareal samt vinduets lysareal, og det bestemmes, at intet værelse må anvendes til natophold for mere end tre personer. Den tilsvarende bestemmelse for Grønland går ud på, at lærlingens logi skal synes af den stedlige sundhedskommission og af denne anerkendes som egnet til beboelse.

Det fremgår af bemærkningerne til anordningen, at denne bestemmelse må anses for lempeligere end lærlingelovens, idet afvigelsen begrundes med, at man endnu ikke overalt i Grønland kan tilfredsstille lærlingelovens krav. Hvis vi i lærlingeloven indførte anordningens bestemmelse om, at lærlingens logi skal godkendes af sundhedsmyndighederne, tror jeg ikke, det ville betyde en lempelse her. Ganske vist er reglen smidigere, men jeg tvivler på, at sundhedsmyndighederne ville godkende alle de værelser, der i dag benyttes som bolig for lærlinge. Under alle omstændigheder finder jeg det urimeligt, at en lærling skal finde sig i at dele værelse med to andre.

Det leder mig ind på den tanke, om det ikke snart er på tide, at lærlingeloven underkastes en ny revision. Ganske vist er

loven fra 1956 og altså ikke særlig gammel, men udviklingen går hastigt, og de erfaringer, der er gjort, kan vistnok gøre visse ændringer rimelige. Jeg tænker særlig på spørgsmålet værkstedsskoler. Der er jo en meget følelig mangel på lærepladser, og derfor tror jeg, det vil være nødvendigt at skabe mulighed for, at den faglige håndværkeruddannelse også kan opnås på anden måde end ved mesterlære. Det er vel også et spørgsmål, om den nuværende prøvetid på seks måneder er for lang. Det skulle være muligt på tre måneder at blive klar over, om en lærling er egnet, og jo kortere prøvetiden er, des mindre tid er spildt.

Men uanset at lovforslaget fremtræder som et forslag om ændring af loven om lærlingeforhold, er det jo i dag forholdene i Grønland, vi skal drøfte, og herom vil jeg gerne gøre et par mere generelle bemærkninger.

Enhvert samfunds levestandard, også det grønlandske, afhænger stort set af tre ting: for det første de tilstedeværende råstoffer, d.v.s. de naturlige rigdomskilder, for det andet kapitalinvesteringerne til udvinding og forarbejdning af disse råstoffer og for det tredje befolkningens dygtighed. Endnu består Grønlands altovervejende råstoffer i havets rigdomme af fisk, sæler og skaldyr, og i konsekvens heraf har kapitalinvesteringerne koncentreret sig om bygning af både, havne og fabrikker til forarbejdning af fangsten. Sekundært har man måttet investere i boliger, kraftstationer, vandværker, transportanlæg og sygehuse. Men forudsætningen for, at havets rigdomme kan udnyttes, er, at disse investeringer følges op af investeringer i befolkningens dygtiggørelse. Derfor har netop skolebyggeriet og en intensivisering af undervisningen været en hovedhjørnesten i den udvikling af det grønlandske erhvervsliv, der i et imponerende tempo er iværksat i årene efter kommissionsbetænkningen af 1948, imponerende, når udgangspositionen tages i betragtning.

Den her foreslåede lovgivning er et særdeles vigtigt led i udviklingen, og det er meget glædeligt, at der også på dette område er fuld overensstemmelse mellem regeringen og det grønlandske landsråd. Alting skal have sin tid. Man kan ikke med ét slag omforme det grønlandske samfund til jævnbyrdigt med et højt udviklet vest-